

de passada, té a veure amb la voluntat d'assolir l'exhaustivitat, voluntat satisfeta (almenys fins que la recerca documental o arqueològica no identifiqui noves fonts), com hem volgut destacar amb el títol d'aquestes ratlles, amb la vènia —confiem— de Prudenci: tot sobre la *Parua Gerunda* i més, en el benentès que s'hi parla a bastament també del *territorium* i, sobretot, de l'extinta seu d'Empúries.

I, en tercer lloc, el relleu justament donat al màrtir Feliu. La tesi de Narcís M. Amich representa la consolidació i exposició pública, més que mai, de la importància de Feliu en la història de la ciutat, de la diòcesi i del país, de la seva imatge pública arreu de l'Europa occidental en els segles estudiats, del prestigi i de la vitalitat del seu culte, florit en un context que els segles posteriors s'encarregaren de modificar fins a la seva pràctica desfiguració. La figura de Feliu en pagà les conseqüències, però la recerca avui permet exhumar els testimonis de la seva importància, per no dir de la seva historicitat. Com es va mirar de posar de relleu el 2005, en què la diòcesi va celebrar el dissetè centenari de la data tradicional del màrtir del sant, la figura de Feliu es troba a l'arrel del cristianisme gironí i, per tant, a l'arrel de la seva pròpia identitat. Sense menystenir l'experiència de fe dels gironins medievals, moderns i contemporanis a l'entorn de sant Narcís,

el màrtir Feliu ocupa avui el lloc que li correspon, en l'àmbit històric —amb renovada força de la mà d'aquest treball—, però també en l'àmbit litúrgic i fins i tot, si es vol, en l'àmbit de la identitat. El tractament, en el llibre, d'elements com l'extraordinari conjunt de sarcòfags paleocristians de l'excol·legiata gironina, que l'autor ja ha publicat en altres indrets, és un dels principals factors que ens criden l'atenció sobre el lloc que els pertoca, al personatge i al conjunt artístic, també en l'àmbit patrimonial.

És aquest, doncs, un estudi monogràfic a partir de les terres que corona la nostra Gerunda, exhaurides pel que fa a fonts en la seva *paruitas*, però que representa, per això mateix, un mirador insubstituïble per contemplar i conèixer una etapa de gran interès en la història del nostre país.

Marc Sureda i Jubany

Un títol agosarat, un treball rigorós

COSTA, Lluís.

El nacionalisme cubà i Catalunya.

Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
Barcelona, 2006.
255 pàgines.

Les recerques llargues i profundes donen els seus fruits a llarg termini, i aquest llibre de Lluís Costa n'és un bon exemple. La recerca històrica

rigorosa i documentada suposa en qualsevol cas un esforç digne d'elogi, encara que el resultat siguin uns traços poc marcats que no donin peu a grans *sentències* històriques.

L'autor va endinsar-se fa molts anys en l'estudi de l'emigració begurenca a Cuba, i a partir d'aquí es va anar obrint pas en un conjunt de temàtiques que hi estaven relacionades: la premsa, la mateixa història de Cuba, especialment els processos de gestació i consolidació de la seva independència, les relacions de l'illa amb Catalunya, etc. Costa té nombroses publicacions sobre premsa, i és a partir d'aquest vast coneixement de les publicacions periòdiques d'aquí i d'allà que ha pogut extreure molts dels fils amb els quals ha teixit un argument vàlid per al títol d'aquest nou llibre. L'anàlisi de la premsa com a font històrica, que els darrers decennis ha estat útil a molts historiadors —gràcies en bona mesura a la catalogació dels fons dels arxius—, permet treballs com aquest.

El nacionalisme cubà i Catalunya és un títol agosarat, tanmateix no exempt d'uns lligams, no del tot comunicants i a vegades inversament proporcionals, però sí existents, com aconsegueix demostrar l'autor. A la presentació del llibre, que va tenir lloc a Begur el 2 de setembre de 2006, Josep Maria Terricabras va saber sintetitzar aquests vincles dissertant sobre l'origen de

la bandera cubana —amb una estrella vinculada a la bandera nord-americana— i la seva influència en l'origen de l'estelada catalana.

El llibre es va presentar en el marc de la III Fira dels Indians de Begur i del II Fòrum de Municipis Indians, una experiència única a Catalunya que constitueix un referent en la temàtica i un exemple a seguir per a tots aquells que volen aprofundir en el coneixement de les relacions de Catalunya amb Amèrica, al qual contribuirà la recentment constituïda Fundació Catalana Begur-Cuba.

Certament, aquestes relacions van ser molt importants per a la història del nostre país. Una certa visió historiogràfica ha contribuït a crear el mite que la història d'Amèrica estava molt vinculada a Castella, que poc tenia a veure amb la catalana; i d'aquí ve, malauradament, que a casa nostra els estudis d'història d'Amèrica no s'hagin potenciat com correspon, per conèixer més i millor la nostra pròpia història com a país. Per als qui havien defensat posicions excessivament dogmàtiques, treballs com el de Costa, amb aquest títol suggerent, haurien de ser un element determinant per acabar amb aquesta falsa idea que els catalans no van tenir res a dir a Amèrica, i per desmentir que la realitat americana no va afectar la realitat catalana.

David Moré Aguirre